

Arttu Tuominen

Verlosser

Vertaald door Annemarie Raas

DE FONTEIN

Voor Antti – er is zoveel onuitgesproken gebleven

*‘Wat denkt de gemeente te doen aan het uitschot dat hier
in verbazingwekkend ruime mate voorhanden is?
Dan heb ik het over al die minderbedeelde mensen
die van drinken en drugsgebruik hun beroep hebben gemaakt...’*

Riikka Moilanen, gemeenteraadslid in Oulu voor Centrum-
partij van Finland, tijdens een zitting op 10 september 2018

Proloog

De Verlosser legde een hand op Harri's schouder.

Harri barstte in huilen uit toen hij de aanraking voelde. Zijn lichaam trilde, er liep kwijl uit zijn mond, dat in zijn warrige baard bleef hangen. Hij die veertig jaar geleden voor het laatst had gehuild, toen zijn vader zijn geliefde teckel zo'n harde trap had verkocht dat die bloed begon te plassen en een week later het loodje had gelegd, liet de tranen nu over zijn gezicht stromen.

‘Maak je geen zorgen,’ zei de Verlosser. ‘Alles is in orde.’

Harri wendde zijn verweerde gezicht naar de gedaante die voor hem stond. Zijn wangspieren vertrokken, zijn lippen trilden. Hij had het gevoel dat binnen in hem een vastgeroest ventiel werd opengedraaid en dat alle ellende en troep die in hem zaten opgehoopt naar buiten stroomden. Hij had weleens horen zeggen dat huilen een zuiverende werking had, maar wat er nu gebeurde ging zelfs zijn voorstellingsvermogen te boven. Een soezerig gevoel verspreidde zich als een warme waterplas door zijn lichaam.

De Verlosser liet zijn vingers wegzinken in Harri's vettige haar.

Harri kreeg er gewoonweg kippenvel van, en hij voelde nog meer pure verrukking door zijn lichaam stromen. Zijn huid prikkelde, zijn door de zon gekloofde lippen vormden een bijna tadeloze glimlach. De vogels zongen luider en de zon, die al bezig was onder te gaan, kwam nog eenmaal tot uitbarsting achter het bos en gaf de boomtoppen een gouden gloed.

‘Alles is in orde,’ herhaalde de gedaante. Hun blikken ontmoetten elkaar voor het eerst, en Harri bedacht dat hij nog nooit iemand met zulke mooie ogen had gezien.

Misschien kon het toch nog allemaal goed komen, mis-

schien was nog niet alles verloren. Ooit, lang geleden, was hij nog heel geweest – althans in die korte periodes waarin hij de dop op de fles had gelaten – maar toen kwam 9 oktober 1998. Hij was om halfelf 's avonds uit restaurant Hullu Mies – de gekke man – gekomen, in zijn Ford Sierra gestapt en met honderd-twintig kilometer per uur over rijksweg 2 in de richting van Kokemäki gesjeesd.

Op de radio had 'Ik ben een Fin' van Kari Tapio gespeeld, en hij was dronken geweest. Goddomme, wat was hij dronken geweest! Een fles Koskenkorva-wodka stond stevig tussen zijn dijen geplant en van tijd tot tijd had hij opnieuw een slok genomen, want voor het eerst in lange tijd lag de wereld weer voor hem open. Hij had geld en werk en een auto onder zijn kont, en een hete griet die thuis op hem wachtte. Het donkere bos flitste aan de auto voorbij, de lichten van de straatlantaarns begonnen strepen te vormen, de koplampen van tegenliggers fonkelden als de ogen van een kat.

Kari Tapio's stem bromde uit de luidsprekers, en Harri loeide uit volle borst mee: *'Hier onder de Poooolster heb ik 't naar m'n ziin. Ik zing over 't leeeven, want ik ben 'n Fiiin!'*

Zeven dagen later was hij op de intensive care van het Centraal Ziekenhuis van de provincie Satakunta wakker geworden met een hoofdpijn die uitstraalde naar zijn nek en zijn tenen. Hij kreeg een injectie tegen de pijn en wat water, en vervolgens legde de arts uit dat hij zeven dagen kunstmatig in coma was gehouden en dat de druk in zijn hersenen zo drastisch was gestegen dat ze een gat in zijn schedel hadden moeten boren. Zijn beide scheenbenen waren gebroken, zijn linker knieschijf was in vieren gespleten en zijn borstbeen was verkrumeld als een cracker, maar de chirurgen hadden alles weer in elkaar gezet en hem als een gescheurde aardappelzak weer dichtgenaaid.

Het is een wonder dat u nog leeft.

En zo had Harri daar gelegen, zwaar onder de medicijnen; hij had in een gelukkige roes naar het plafond liggen staren en

bedacht dat hij een wonder had beleefd, dat hem een nieuw leven was geschonken.

Twee uur later was de politie gearriveerd – rond dezelfde tijd dat de werking van de medicijnen begon af te nemen en de pijn als gloeiende koperdraden door zijn hele lichaam ging – om mee te delen dat hij verdacht werd van drievoudige dood door schuld, rijden onder invloed en in gevaar brengen van de verkeersveiligheid.

Eveliina Turtola, een achtjarige tweedeklasser die op de achterbank van haar vaders auto had zitten slapen, werd verbijzeld toen Harri's Sierra op de verkeerde weghelft belandde en zich in de Saab van haar vader boorde.

Eveliina was op slag dood geweest, haar moeder overleed al snel daarna. Haar vader had zes dagen in coma gelegen, waarna de artsen vaststelden dat hij hersendood was en hem loskoppelden van de machines die zijn vitale functies aan de gang hadden gehouden. De dag daarop was Harri wakker geworden.

Een wonder!

Harri kreeg twee jaar onvoorwaardelijk opgelegd voor drie gevallen van dood door schuld. Omdat het zijn eerste veroordeling was, zat hij vier maanden in de gevangenis.

Het vonnis was een lachertje.

In werkelijkheid had Harri veel langer gezeten. God wist hoelang.

De jaren waren verstreken en Harri had het dieptepunt bereikt en was toen nog dieper gevallen, in een ijzige zwarte brij die hem helemaal bedolf.

In gedachten keerde hij terug naar veertig jaar eerder, naar het stadsdeel Musa in Pori. Pa liep rondjes door de woonkamer, balde zijn bloedige vuisten en praatte in zichzelf; ma zat te snikken in de woonkamer en Harri zat ineengedoken onder zijn deken. Als hij deed alsof hij niet bestond, dan bestond hij niet – en dan zou pa hem niet kunnen slaan.

‘Kijk me aan,’ beval de Verlosser.

Harri voelde de tranen weer opwellen. Alles was in dit

moment aanwezig. Het verleden en de toekomst. Alle dingen die hij had gedaan en gelaten kwamen op dit punt samen.

‘Ben je bereid je zonden te biechten?’

‘Dat ben ik,’ stamelde Harri.

‘Heb je berouw over je zonden?’

‘Ja.’

‘Over al je zonden?’

‘Nee.’

Er piepte een glimlach onder de schaduw van de capuchon vandaan.

Harri voelde dat hij de lucht in ging. Alles was in beweging. De tijd en de lucht en de bomen en de wind – en hij raasde met een gigantische snelheid op een plek die op geen enkel meetbaar punt was gelegen.

Hij was niet langer Harri Matias Kallio, geboren op 16 september 1972 in stadsdeel Viikkari in Pori. Een robuuste en sportieve jongen die ’s avonds tot zo laat met zijn vriendjes had gevoetbald dat ze de bal niet eens meer konden zien in het donker; die een zilveren lepel had gewonnen tijdens een langlaufwedstrijd tussen verschillende scholen door tijdens de laatste klim Teemu Viitanen in te halen, en die een Glimlachend Jochie had gekregen, een beeldje dat je kon winnen als je je behulpzaam, opgewekt en energiek had getoond. Een jongen die een versleten leren jas, laarzen van krokodillenleer en veel vrienden had gehad, met wie hij in de Mercury van Sake’s pa was rondgevaaren.

Als hij zijn ogen sloot, zag hij flitsen van momenten uit het verleden voorbijkomen.

Daar leerde hij fietsen. Daar liep hij naar school, een rugzak over zijn schouder, een te kleine pet op zijn hoofd. En daar was hij bezig Mikko Virtanen te wurgen op de grond in de toiletruimte van school, omdat Mikko zijn zakgeld niet aan hem wilde afstaan.

‘Ben je er klaar voor?’

Harri knikte en pakte de jerrycan. Het leek alsof die niets

woog. Het lichtste voorwerp ter wereld. Harri draaide de dop eraf en rook de zoete geur die eruit opsteeg.

Aaah.

Hij hield de jerrycan boven zijn hoofd en goot de inhoud over zich uit.

De benzine stroomde over zijn gezicht en kleren, in zijn baard, zijn haren, zijn hals. Hij opende zijn mond en slokte de vloeistof gulzig op, die uit zijn mondhoeken opspatte als uit een fontein.

Zijn keel brandde, zijn ogen prikten.

Toen de jerrycan leeg was, liet Harri hem op de grond vallen. Hij ging op handen en voeten zitten, kokhalsde en hapte naar adem.

‘Vaarwel, Harri,’ zei de Verlosser.

‘Vaarwel – bedankt.’

De Verlosser gaf hem een aansteker en trok zich terug bij de bosrand. Harri moest het vuursteentje vele malen draaien voordat hij een vonk tot stand kreeg. Het vuur vlamde op met een grote knal en kleurde de omringende sparren oranje.

Harri gilte en brulde en loeide en rende en trok aan zijn brandende haren en zijn gezicht. Het geschreeuw stopte pas toen zijn tong en lippen scheurden door de hitte. Harri zonk ineen op de grond en probeerde naar de greppel te kruipen, maar de afstand was te groot en hij bleef nasmeulend in de berm liggen.

De man met de capuchon keek nog even naar Harri's brandende resten, zette de kraag van zijn jas overeind en verdween tussen de bomen.

Vroeg in de ochtend rook het bos naar hars, dennennaalden en vochtige aarde. Hoewel het vijf over vijf was in de nacht van zondag op maandag, was het allesbehalve stil in het bos. Honderden vogels waren wakker en vulden de lucht met hun gezang.

Rechercheur Jari Paloviita gaapte, zoog frisse lucht op via zijn neusgaten en volgde de twee agenten naar de beschutting van de bomen. Hij was voor de zoveelste keer uit een diepe slaap gehaald. Toen hij nog jong was en net bij de politie werkte, was het spannend geweest om midden in de nacht op te staan, zich aan te kleden en op weg te gaan naar een kersverse plaats delict. Hij had toen het gevoel dat hij belangrijk werk deed, ten bate van de samenleving. Maar hoe ouder hij werd, des te gemakzuchtiger hij was geworden. Als twintiger had hij aan een paar uur slaap genoeg gehad; tegenwoordig was niets toereikend, hoelang hij ook sliep. Bovendien kreeg hij het met het klimmen der jaren steeds kouder. Ook nu droeg hij een lange onderbroek onder zijn jeans en had hij een extra fleecetrui onder zijn jas aangetrokken. Dat was de juiste beslissing geweest, zo bleek. Hoewel de meimaand al vergevorderd was, gaf de thermometer in de auto zes graden aan.

De auto's van de technische recherche stonden langs het onverharde hardlooppad geparkeerd. De leidinggevende van het team, Ville Raunela, oogde weer zo chagrijnig als een bergtrol en dus besloot Paloviita voorlopig bij hem uit de buurt te blijven. Ook dat was een van de dingen waar hij geen puf meer voor had: het eindeloze gekibbel met Raunela.

Hij slaakte een zucht. Raunela zag hem en kwam met een rode kop op hem af gebeend.

‘Het is goddomme weer raak,’ begon Raunela nog voor

hij goed en wel bij Paloviita was. ‘De plek ziet eruit alsof er een kudde olifanten is langsgekomen. Ik klaag jullie aan in verband met ambtsovertreding!’

Paloviita reageerde niet. Hij bukte zich onder het politielint door. Raunela volgde hem op de voet en ging verder met zijn tirade, terwijl Paloviita zijn best deed de grofste ad hominem opmerkingen eruit te filteren. Hij wist uit ervaring dat als Raunela eenmaal stoom had afgeblazen, alles weer in orde zou zijn.

Misschien.

Op de plaats delict was het een grote chaos. Tot diep in het bos waren politielinten aangebracht. Paloviita keek op zijn horloge; ze hadden misschien een uur de tijd, daarna zouden de eerste joggers de paden bevolken en zou het bos volstromen met nieuwsgierige toeschouwers en hun smartphonecamera's. Raunela leidde hem naar het lijk, waar een stoffen scherm omheen was gezet. De lijkwagen kwam zachtjes aangereden om het slachtoffer op te halen. De wind vermengde de geuren van het bos met de bittere walm van plastic en benzine.

Het lijk lag op de rand van een greppel, omgeven door zwartgeblakerd gras. De kleren waren met de huid versmolten. De gezichtshuid was opengesprongen en onthulde een stuk bleke schedel.

Raunela wees op de brandsporen. ‘Het slachtoffer is met benzine overgoten. De jerrycan ligt daarginds, de man moet daarvandaan hierheen zijn gelopen of gekropen, totdat hij helemaal tegen de vlakte ging en zichzelf nog een paar meter heeft voortgesleept.’

‘Hij leefde dus nog?’

‘Ik ben in elk geval nog nooit een wandelend lijk tegengekomen.’

‘Levend verbranden,’ zei Paloviita steunend. ‘Christenezielen.’

Hij volgde de sporen in het midden van het hardlooppad die Raunela had aangewezen en probeerde zich voor te stellen

hoe het eruitzag als iemand brandend door de duisternis rende.

Raunela richtte zich weer op zijn team en Paloviita begon de omgeving af te lopen. Er arriveerden nog meer agenten. Het lijk werd behoedzaam op een brancard gelegd terwijl een van de technisch rechercheurs foto's maakte met een enorme digitale camera. Hondenbrigades begonnen het bos af te speuren.

De zon trok zichzelf verder op en kwam op gelijke hoogte met de boomtoppen. Paloviita opende de ritssluiting van zijn jas en liet zijn gezicht verwarmen door de stralen. Het vogelgezag werd luider. Raunela ging weer tekeer, ditmaal tegen agenten die te dichtbij kwamen en tegen zijn ondergeschikten, die naar het scheen altijd op de verkeerde plek waren, of anders waren ze op de juiste plek maar op het verkeerde tijdstip.

Vanuit het bos klonk geblaf.

Paloviita ging op het geluid af. Hij vond een paadje dat door het kreupelhout kronkelde en begon dat te volgen. Het geblaf werd sterker. Het pad leidde naar een kleine open plek in het bos met in het midden een afdakje van dekzeil. Er piepten een gescheurde schuimrubberen matras en een opgerolde deken onder vandaan. De hond rukte aan zijn lijn, loeide en blafte.

Paloviita tilde de rand van het tentdoek op met een afgebroken tak. Iemand had hier al langere tijd zijn bivak gehad. Er lagen maar weinig spullen: een paar gedeukte en met roet bedekte pannen, een plastic mok en toiletpapier in een doorzichtig zakje. Hij wierp een blik in een plastic tas die in een hoek was gepropt. Die zat vol met vieze, stinkende kleren.

Paloviita bekeek ze een voor een: een versleten cargobroek, een gewatteerde jas en een paar sportsokken. Geen identiteitspapieren.

Midden op de open plek bevond zich ook een kring van stenen waarop een kampvuurtje had gebrand. Je behoefde geen al te bekwame agent te zijn om te beseffen dat dit een onderkomen was dat 's zomers door daklozen in elkaar werd geknutseld in de bossen rond de stad.

Door het dekzeil moest Paloviita weer denken aan zijn beste vriend uit zijn kinderjaren, Antti Mielonen. Ze waren onafscheidelijk geweest, totdat het leven hen beiden als een hakselaar uiteen had gereten. Paloviita was agent geworden, Antti was aan lager wal geraakt en aan de drank gegaan. De laatste keer dat Paloviita zijn vriend had gezien was Antti dakloos geweest; alles wat hij bezat had in één smerige sporttas gepast.

Paloviita aaide de hond en instrueerde de geüniformeerde politie om de plek af te zetten, zodat de technische recherche hier onderzoek kon doen. Vervolgens liep hij weer naar de plaats delict, bekeek die nogmaals en keerde toen lopend achter de lijkwagen terug naar zijn auto.

Hoe zou het leven van hemzelf en Antti eruit hebben gezien als die zomer van 1991 er niet was geweest, waardoor alles was veranderd? Zou Antti überhaupt nog in leven zijn – en zo ja, waar was hij dan, en wat deed hij?

Paloviita plofte neer op de bestuurdersstoel. De zon boorde zich rechtstreeks in zijn schoot. Hij bedacht dat het een lange dag zou worden.

2

Inspecteur Susanna Manner stond bij het raam en keek naar de rotonde bij het politiebureau, die als een draaikolk de colonne auto's in zich opzoog en ze aan de andere kant van de cirkel weer uitspuugde. Manner had de gewoonte ontwikkeld om op die plek naar het traag voortrollende verkeer te kijken. Daardoor kwam ze tot rust en kon ze helderder denken. Maar nu waren haar gedachten heel ergens anders. Toen ze vanuit de provincie Pohjanmaa naar Pori was verhuisd en op deze baan had gesolliciteerd, was ze ervan uitgegaan dat het slechts om een tussenstop in haar carrière ging. Maar nu leek het erop dat ze hier langer zou werken dan ze oorspronkelijk van plan was. Daar waren diverse oorzaken voor, maar de belangrijkste was haar zoon Aleksi, die in afwachting was van de rechtszaak naar aanleiding van een aantal kioskovervallen die hij in het najaar had gepleegd. Manner was er nog steeds niet over uit of ze liever wilde dat hij in de gevangenis belandde of op vrije voeten werd gesteld. Soms kon een tijdje zitten een neerwaartse spiraal doorbreken, maar het kwam ook bedroevend vaak voor dat die spiraal alleen maar meer vaart begon te maken. Aan de andere kant zou Aleksi in de gevangenis mogelijk zijn drugsverslaving de baas kunnen worden.

De deur achter Manner ging dicht toen ook de laatste rechercheur voor de vergadering arriveerde. Ze draaide zich om, vergewiste zich ervan dat iedereen er was en ging zitten. Ze schudde de gedachten aan Aleksi van zich af en draaide de knop om waarmee ze haar professionele ik inschakelde.

Regelmatig vergaderingen houden was het eerste waartoe Manner was overgegaan toen ze als hoofd van de afdeling Misdrijven was begonnen. Dat was een uitmuntend besluit

geweest. Het team was hechter geworden, en de informatie-uitwisseling efficiënter.

Ze begonnen de vergadering altijd met de zaken die al bij de openbaar aanklager lagen of daar binnenkort zouden belanden. Voor Manner was het een erezaak om altijd persoonlijk te controleren of een vooronderzoek naar behoren was afgerond. Ze wist uit ervaring dat vertrouwen tussen de autoriteiten bovenal gebaseerd was op de kwaliteit van hun werk. Als meester in de rechten beschikte ze over gedegen knowhow als het om de voorbereiding van dossiers ging.

Maar eerst werden de laatste wederwaardigheden over de Visstick uitgewisseld.

Deze man, die zijn bijnaam aan zijn volle snor te danken had, was typisch zo'n beroepsklager die de politie het leven zuur maakte door dagelijks bij de intakebalie aangifte te doen van de gekste ingebeelde misdrijven. In de loop der jaren was de Visstick een begrip geworden op het politiebureau, en zijn vreemde acties werden aangegrepen om het zware politiewerk wat te verluchtigen.

'De Visstick had om halfdrie naar de balie gebeld en melding gemaakt van een zware explosie in de kelder van zijn flat. Het hele gebouw had staan schudden en trillen,' vertelde hoofdagente Linda Toivonen.

'Een explosie! In de kelder!' riep Paloviita uit, en hij sloeg een hand voor zijn mond, zogenaamd van ontzetting.

'Hij zei dat er door de kelder een geheime gasleiding van Rusland naar Zweden loopt. En dat die nu is ontploft.'

'En hij is de enige die daarvan wakker is geworden?'

'Weet je niet meer dat de CIA slaapmiddelen aan de bewoners van de flat verstrekt via het kraanwater?'

'Klopt! Dat was ik vergeten!'

'Ter zake nu,' zei Manner, fronsend maar met een glimlach.

De brandmoord in het bos stond centraal tijdens de vergadering. Paloviita projecteerde de foto's die op de plaats delict waren genomen op de muur.

‘Een paar jaar geleden heeft een groep jongeren in Helsinki een dakloze in brand gestoken die in een bushokje lag te slapen. Ze goten aanmaakvloeistof over hem heen en staken hem toen aan. De man lag dagenlang in coma voordat hij overleed,’ vertelde brigadier Henrik Oksman.

‘Ik kan me die zaak nog herinneren,’ zei Linda. ‘Was het niet zo dat ze alleen voor mishandeling veroordeeld werden, hoewel de openbaar aanklager hun moord ten laste had gelegd?’

‘Volgens Raunela is ook deze man levend verbrand. Op het hardlooppad werd een jerrycan met benzine teruggevonden.’

‘Weten we al wie het slachtoffer is?’ vroeg Manner.

Paloviita zette zijn leesbril op zijn neus: ‘Ze hebben vingerafdrukken kunnen nemen van de linkerhand. Het slachtoffer is Harri Kallio, geboren in Pori in 1972. Adres onbekend.’

‘Dus ook deze man was dakloos?’ vroeg Oksman voor de zekerheid.

‘Zeer waarschijnlijk wel. Vlak bij de plaats delict werd een afdakje van dekzeil gevonden waaronder al meerdere weken is gebivakkeerd. Ik durf te wedden dat Harri daar al verbleef sinds de sneeuw is gesmolten.’

‘Zijn ook hier jongeren aan het werk geweest?’ vroeg Linda. ‘Het geval is bijna identiek aan dat wat Oksman noemde.’

‘De bende van Ilkka Rajala is al een paar jaar actief in die omgeving. Ik vermoedde al dat er op een dag iets als dit zou gebeuren. Bij bendevorming moet meteen worden ingegrepen, niet veertien dagen later. En flink ingegrepen ook!’ gromde Paloviita.

Daar kwam geen commentaar op; iedereen was het met hem eens. Bendevorming was inmiddels ook in Finland een realiteit. In Zweden had men de boel al uit de hand laten lopen. Alleen al in Stockholm waren er tientallen georganiseerde bendes die elkaar bevochten om drugs en grondgebied. Er waren wijken waar de politie zich niet eens meer durfde te vertonen, want vuurwapenincidenten waren aan de orde van de dag. En nu volgde Finland dat voorbeeld. Uit Helsinki

en Turku kwamen ernstige berichten, en ook Pori bleef niet verschoond. In Länsi-Pori, het westelijke deel van de stad, en in het centrum liep al een paar jaar een club van een stuk of tien jonge mannen rond van wie men wist dat ze zich schuldig maakten aan ordeverstoring en vandalisme. Van deze bende, onder leiding van Ilkka 'Ile' Rajala, was bekend dat ze met regelmaat daklozen lastigviel. De jongens, die allemaal in de twintig waren, gebruikten openlijk drugs en schuwden geen enkel middel om aan verdovende middelen te komen. Het beroven en mishandelen van daklozen wekte geen enkele wroeging bij hen.

'Hebben die gasten afgelopen najaar niet een man het ziekenhuis in getimmerd?' vroeg Oksman. 'Wie werkt er aan dat onderzoek?'

Hij draaide zich om naar Manner. Die beseftte dat er een antwoord van haar werd verwacht, maar aangezien de mishandeling in kwestie nooit verder was gekomen dan haar bureau, zei ze alleen maar ontwijkend: 'Dat weet ik niet meer, maar laten we beide zaken gescheiden houden. En kunnen we überhaupt meteen concluderen dat het om die bende gaat – Rajala, zei je dat hij heette?'

Iedereen draaide zich verbijsterd naar haar om.

Paloviita zei: 'Natuurlijk trekken we niet zomaar een conclusie, maar we kunnen er evenmin omheen dat alle tekenen in Ile's richting wijzen. Zijn bende terroriseert de mensen die in het bos bivakkeren al heel lang.'

'Maar dat kun je denk ik niet hiermee vergelijken... met iemand levend verbranden. Dat is moord met voorbedachten rade,' zei Manner.

'In een groep doen mensen dommere dingen dan in hun eentje. Ze worden door de anderen aangespoord om verder te gaan dan ze normaal zouden doen, en ineens loopt de boel dan volledig uit de hand,' zei Paloviita. 'Het kan best zijn dat het oorspronkelijk alleen de bedoeling was om te pesten en lol te trappen.'

‘Als dat het geval is hier, kunnen de jongens levenslang krijgen,’ zei Linda.

Manner dacht wederom aan Aleksi. Ze had het gevoel dat ze een emmer vol lood had ingeslikt. Ze wist dat haar zoon een tijdlang met Ile was opgetrokken en kon de gedachte niet van zich afzetten dat hij ook hierin op een of andere manier verwickeld was. Dat zou het einde betekenen. Dan zou ze hem niet meer kunnen redden.

Ze zei: ‘Jullie hebben natuurlijk gelijk. We moeten zo snel mogelijk uitzoeken of er een link is met die bende, maar laten we het daar later over hebben.’

Paloviita bladerde door de papieren en zei: ‘Het verleden van het slachtoffer bevat een interessant detail. Het heeft waarschijnlijk niets met deze nieuwe zaak te maken, maar in 1999 heeft hij korte tijd in de gevangenis van K  yli   gezeten in verband met drie gevallen van dood door schuld. Hij belandde met zijn dronken kop op de tegenovergelegen rijstrook en reed een compleet gezin dood, de achtjarige dochter inclusief.’

‘Bedoel je dat wraak een motief voor de daad zou kunnen zijn?’ vroeg Linda.

‘Na zoveel jaar? Dat bedoelde ik niet echt, maar het is natuurlijk ook een mogelijkheid,’ antwoordde Paloviita.

‘De verbranding kan drugsgerelateerd zijn,’ zei Oksman. ‘Kunnen jullie je die twee verbrande lijken herinneren in de bunkerhaven, een jaar of drie geleden? De daders zijn nooit gepakt maar er werd een sterke link met drugs gevonden.’

‘Serviërs,’ zei Paloviita. ‘In die cultuur kun je beter geen schulden maken of voor verklikker spelen. Je wordt meteen van kant gemaakt, en de manier waarop is allesbehalve fantasieloos. Maar het is een goeie opmerking. Ik ben ervan overtuigd dat er een link is met drugs. Ile’s bende koopt haar spul bij de dealers van Dragan Valenski.’

‘Harri Kallio lijkt me niet iemand die in drugshandel verwickeld was, laat staan dat hij schulden had bij iemand als Valenski,’ zei Linda.

‘Linda heeft gelijk,’ beaamde Paloviita. ‘De simpelste optie is meestal de waarschijnlijkste. Ik zou nu eerst achter jongeren aan gaan van wie we weten dat ze in die omgeving hebben rondgehangen. Maar ik twijfel er niet aan dat er een connectie met drugs en Dragans mensen wordt gevonden.’

‘In Länsi-Pori werden afgelopen winter vuilcontainers in de fik gestoken. Diezelfde groep jongens bleek daarachter te zitten,’ bracht Oksman in herinnering. ‘Spelen met lucifers leidt vaak tot iets ergers. Eerst moeten vuilnisbakken eraan geloven, vervolgens brandt de hamburgerkiosk af.’

‘Ik zou een brandmoord niet willen vergelijken met spelen met lucifers,’ zei Manner. ‘Laten we rustig afwachten of de forensisch arts bevestigt dat het slachtoffer levend is verbrand. We beginnen hoe dan ook met de basisdingen. Alle camerabeelden in het gebied worden opgevraagd en de telefoongegevens worden onderzocht. We verhoren de eigenaar van iedere auto die op de verkeerscamera’s voorbijflitst. Er staat ons heel wat werk te wachten, maar niets wat we niet gewend zijn.’

Paloviita’s telefoon ging; hij liep een eindje bij de tafel weg. Toen het gesprek beëindigd was, stonden de anderen al op het punt te vertrekken. Paloviita vroeg of ze nog even konden blijven. Hij zei: ‘Dat was de assistent van de patholoog. De forensisch arts is bezig Harri Kallio open te snijden. Maar één ding wilde hij alvast medelen: in Kallio’s keel en maag werden resten benzine gevonden.’

‘Wat wil dat zeggen?’ vroeg Manner.

‘Dat hij gedwongen werd benzine te drinken. Er zit zoveel in de maag dat het daar niet per ongeluk terecht kan zijn gekomen.’

Verschenen van Arttu Tuominen:

Bloedbroeders

Levensgevaar

Monddood

Dubbelleven

Verlosser

Eindspel

Eerste druk augustus 2025
Dit is het vijfde deel in de Rivierdelta-serie.

Oorspronkelijke titel *Vapahtaja*
Oorspronkelijke uitgever Werner Söderström Ltd (WSOY), Helsinki, Finland
Copyright © Arttu Tuominen, 2023
Published by agreement with Arttu Tuominen and Elina Ahlbäck Literary Agency, Helsinki, Finland
The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988
Copyright © 2025 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht
Vertaling Annemarie Raas
Omslagontwerp Studio Vonk & De Boer
Omslagillustratie © Silas Manhood / Trevillion Images
Opmaak binnenwerk Crius Group
ISBN 978 90 261 7656 2
ISBN e-book 978 90 261 7657 9
ISBN luisterboek 978 90 261 7658 6
NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining niet toegestaan.